- відповідно до статті 6 Закону № 2136 в період дії воєнного стану нормальна тривалість робочого часу може бути збільшена до 60 годин на тиждень лише для працівників, які зайняті на об'єктах критичної інфраструктури, наприклад в оборонній та життєзабезпечувальній сферах. Роботодавець має право збільшити тривалість робочого часу до 60 годин на тиждень, але необов'язково для всіх працівників. Об'єктами критичної інфраструктури, згідно зі статтею 1 Закону "Про критичну інфраструктуру", є важливі для економіки, національної безпеки та оборони об'єкти інфраструктури, системи та їх складові, порушення функціонування яких може завдати шкоди національним інтересам. Тривалість безперервного щотижневого відпочинку може бути скорочена до 24 годин. Під час введення воєнного стану статті 53 (щодо тривалості роботи перед святковими, неробочими і вихідними днями), 65 (щодо граничних норм надурочної роботи), 67 (щодо перенесення вихідного дня), 71 (щодо заборони працювати у вихідні) та 73, 781 (щодо святкових і неробочих днів та відпусток) Кодексу законів про працю України не застосовуються. [1]

Воєнний стан припиняється після закінчення терміну його введення, і для цього не потрібен окремий указ Президента. Проте, якщо зникне загроза нападу чи небезпека державної незалежності України, Президент може скасувати воєнний стан до закінчення терміну його введення шляхом ухвалення негайного указу, який оголошують через ЗМІ.

Список посилань

1. Закон України “Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text

2. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

3. Постанова КМУ від 13 березня 2022 р. № 303 “Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-pripinennya-zahodiv-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-i-derzhavnogo-rinkovogo-naglyadu-v-umovah-voyennogo-stanu-303

4. Постанова КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473 “Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов’язаних із пошкодженням будівель та споруд” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text

5. Постанова КМУ від 19 квітня 2022 р. № 474 “Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об’єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2022-%D0%BF#Text

6. Постанова КМУ від 20 січня 2023 р. № 59 “Про внесення змін до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-poriadku-rozsliduvannia-ta-obliku-neshchasnykh-vypadkiv-profesiinykh-t200123

7. Указ президента України №64/2022 від 24.02.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397

УДК 331.42:004

Труш М.В., студент
Денисова Н.М., канд.техн.наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка», trush.kolya@gmail.com

ОСНОВНІ ШКІДЛИВІ ТА НЕБЕЗПЕЧНІ ФАКТОРИ НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ З ПЕОМ

Робота з екранними пристроями нормується Директива ЄС 90/270/ЄЕС «Про мінімальні вимоги безпеки та гігієни праці при роботі з екранними пристроями»[1]. НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров’я працівників під час роботи з екранними

пристроям» жорстко регламентують безпечні умови роботи і вимоги по захисту здоров'я осіб, що працюють з комп'ютерами[2].

Україна має нормативні акти, які встановлюють граничні значення експозиції електромагнітних полів (ЕМП) для захисту населення. ДСНіП 3.3.6.096-2002 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил при роботі з джерелами електромагнітних полів" визначає граничні значення експозиції ЕМП на робочому місці для різних частотних діапазонів[3].

Санітарні норми і правила ДСанПіН 3.3.2-007-98 "Гігієнічні вимоги до умов роботи з візуальними дисплейними терміналами (ВДТ)" встановлюють допустимі рівні ЕМП, що випромінюються від візуальних дисплейних терміналів[4].

Граничні значення експозиції ЕМП в Україні відповідають рекомендаціям Міжнародної комісії з захисту від неіонізуючих випромінювань (МКЗВНІВ).

Рекомендації Ради Європи 1999/519/ЕС визначають граничні значення експозиції ЕМП для різних частотних діапазонів, включаючи ІТ технології.

Міжнародні рекомендації ICNIRP встановлюють стандарти експозиції ЕМП, які використовуються як важливий джерело виробничих та організаційних стандартів в Європі.

Нормативні вимоги і стандарти щодо пульсації світлового потоку та блесткості в ІТ технологіях в Україні визначаються відповідними національними стандартами та рекомендаціями. Україна має внутрішні нормативні документи, які регулюють питання пульсації світлового потоку та блесткості в контексті ІТ технологій. Національний стандарт України ДСТУ 2293:2014 визначає вимоги до якості зображення на візуальних дисплеях, включаючи обмеження пульсації світлового потоку та блесткості[5].

Міністерство охорони здоров'я України встановлює рекомендації та нормативи, спрямовані на забезпечення безпеки роботи з візуальними дисплеями та запобігання негативному впливу пульсації світлового потоку та блесткості на зорову систему працівників. Стандарт EN 62471 нормує пульсацію світлового потоку та блесткість в контексті ІТ технологій у Європі, встановлюючи граничні значення для різних типів світлових джерел, включаючи екрани комп'ютерів та візуальні пристрої[6].

Технічний звіт SCENIHR містить рекомендації щодо максимальних рівнів блесткості на різних типах дисплеїв з метою забезпечення комфортного сприйняття та запобігання втомі очей.

Яскравість на робочій поверхні монітора і в межах навколишнього простору повинна розподілятися рівномірно, без різких тіней на робочій поверхні. Вимагається відсутність відблисків у полі зору, що можуть спричиняти осліплення та незручності під час роботи. Вимоги до природного та штучного освітлення приміщень з комп'ютерами визначаються згідно ДБН В.2.5-28-2018 "Природне і штучне освітлення"[7].

Вимоги до мікроклімату визначені санітарними нормами, такими як ДСН 3.3.6.042

Необхідно використовувати системи вентиляції, кондиціонування та опалення для досягнення оптимального мікроклімату. ДБН В.2.5-67:2013 встановлює вимоги щодо опалення, вентиляції та кондиціонування в приміщеннях з ПК[8].

Джерелами шуму при роботі з ПК є різні компоненти, такі як жорсткий диск, вентилятори, CD-ROM та DVD-ROM приводи, сканери та механічні частини принтера. Вентиляційна система ПК, яка підтримує оптимальну температуру, може створювати аеродинамічний шум. Рівні звукового тиску на робочих місцях з ПК повинні відповідати санітарним нормам, таким як ДСанПіН 3.3.2.007-98 та ДСН 3.3.6-037-99[9].

Вимоги до обладнання та організації робочих місць користувачів ПК повинні здійснюватися з урахуванням характеру і особливостей трудової діяльності, а також ергономічних вимог до конструкції всіх елементів робочого місця та їх розміщення, згідно ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» та НПАОП 0.00-7.15-18

«Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями»[10].

Режими праці та відпочинку користувачів ПК визначаються в залежності від характеру, типу і обсягу робот що виконуються відповідно до вимог ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» [10].

Таким чином Україна встановлює строгі вимоги безпеки та гігієни праці при роботі з екранними пристроями, включаючи граничні значення експозиції електромагнітних полів, пульсації світлового потоку та блесткості, освітлення, мікроклімату, шуму, організації робочих місць та режимів праці і відпочинку.

Список посилань

1. Директива «Про мінімальні вимоги безпеки та гігієни праці при роботі з екранними пристроями» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=66214

2. Директива «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроям» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=77160

3. Нормативні акти "Про затвердження Державних санітарних норм та правил при роботі з джерелами електромагнітних полів" » [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0203-03#Text

4. Санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до умов роботи з візуальними дисплейними терміналами (ВДТ)» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dnaop.com/html/2297/

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1429731-14#Text

6. Стандарт EN 62471 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=74817

7. Вимоги до природного та штучного освітлення Природне і штучне освітлення" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_5_28/1-1-0-1188

8. Санітарні норми [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-1018

9. Санітарні норми [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dnaop.com/html/40939/doc

10. Санітарні норми «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=77160

УДК 316.159.9. 612.8. 355.01

Мозгова Н.А.
Національний університет «Чернігівська політехніка», krolivec1995@ukr.net

ПРОБЛЕМАТИКА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ. БОЙОВА ПСИХІЧНА ТРАВМА.

Сучасна проблематика адаптації учасників бойових дій полягає у неналежному вивченні бойового досвіду зіткнення на полі бою військовослужбовців за контрактом та військовослужбовців призваних за мобілізацією. При вивченні цієї проблеми, можна виявити певні недоліки у її теоретичній частині, та при застосуванні положень на практиці.

Участь у бойових діях завжди має свою «ціну»: в Світі по статистиці в перші дні проведення бойових дій бойову психічну травму бойова психічна травма отримують 60–65% військовослужбовців. Тільки 25% із загальної кількості бійців адекватно реагують на бойову обстановку, у інших фіксують дезорганізацію психічної діяльності, а саме: 10–25% військових мають реактивні психологічні порушення, а у 35% спостерігаються стійкі порушення психіки, які залишаються на все життя. Через деякий час у 50–80% особистостей, які перенесли тяжкий стрес розвивається посттравматичний стресовий